Eduskunnan maatalousjaosto

VIITE: Lausuntopyyntö 8.10.2021
ASIA: Lausunnon antaminen aiheesta HE 146/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2022

Kalatalouden Keskusliitto kiittää lausumismahdollisuudesta. Keskitymme lausunnossamme Maa- ja metsätalousministeriön hallinonalaan ja luonnonvaratalouteen (momentti 30.40). Toteamme esityksestä 2022 talousarvioksi seuraavaa:

Momentille 30.40.40 esitettyä 216 000 euron lisäystä saimaannorpan suojelusta maksettaviin korvauksiin pidämme välttämättömänä suojelualueen merkittävän kasvun sekä sovitun hehtaarikohtaisen korvaussumman kasvun johdosta.

Kalatalousalan jatkuvuuden kannalta tärkein momentti on 30.40.51 – kalatalouden edistäminen. Talousarvioesityksessä 2022 momentille 30.40.51 esitetään kuluvaa vuotta suurempaa summaa, 11,725 miljoonaa euroa perustuen vuoden 2020 kasvaneeseen kalastonhoitomaksujen lunastusmäärään sekä hallitusohjelman mukaisten toimenpiteiden budjettivarauksiin.

Kalastonhoitomaksujen kertymä saavutti vuonna 2020 ensimmäisen kerran nykyistä kalastuslakia valmistellessa arvioidun vähimmäistason. Kalastonhoitomaksukertymän kasvu vastaa yleistä luontoharrastusten kasvua ja on koronaviruksen harvoja positiivisia vaikutuksia.

Kalastonhoitomaksujen lunastaneiden määrän väliaikainen kasvu ei muuta sitä perusasetelmaa, että merkittävä osa kalastajista, eli 65 vuotta täyttäneet ovat järjestelmän vapaamatkustajia ja heidän suhteellinen osuutensa kalastajista tulee jatkossa kasvamaan. Ilman maksuvelvollisuuden laajentamista itse itsensä rahoittavan kalatalousalan toimintarahat tulevat jatkossa jälkeen väistämättä kääntymään taas laskusuuntaan.

Kalastuslain tavoitteiden toteutumisen kannalta tärkeiden kalatalousalueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmien tulisi olla valmiita vuoden 2021 loppuun mennessä. Suunnitelmien käytäntöön soveltaminen alkaa vuoden 2022 aikana. Kalatalousalueiden toimintaan varatut määrärahat ovat olleet koko alueiden olemassaolon ajan pahasti alimitoitettuja. Jos rahoitus riittää juuri ja juuri lakisääteisten tehtävien hoitoon, niin kalatalouden kehittäminen alueella jää tekemättä. Kalatalousalueille myönnettävien toimintarahat kuuluvat kalastuslain 82§ 1-3 -kohtaan ja näitä määrärahoja esitetään nostettavaksi kuluvasta vuodesta noin 17 %. Muutos on tarpeellinen, joskin edelleen pieni tarpeisiin nähden.

Kalastuslain valmistelun yhteydessä vesienomistajille yleiskalastusoikeuksien käytöstä luvattua korvaustasoa 4 miljoonaa euroa/vuosi ei ole kertaakaan saavutettu. Vuoden 2022 budjettiesityksessä ollaan tähän asti lähimpänä tätä, eli 3,735 miljoonassa. Korvausvaje rajoittaa vesienomistajien mahdollisuuksia tukea taloudellisesti

kalatalousalueen tutkimus- ja seurantahankkeita, valvontaa, paikallisia kunnostuksia sekä maksaa sirpaleisten vesien korkeita yhdistämistoimituskustannuksia. Nykyisessä tilanteessa kaikkiin näihin pitäisi kuitenkin tehdä merkittäviä lisäpanostuksia.

Helsingissä 19. päivänä lokakuuta 2021

Vesa Karttunen
Toiminnanjohtaja